

Del 1: Kreative opgaver

- Askepots vej gennem sorgen

v/ fortæller og antropolog Anette Wilhjelm Jahn.

Her går du direkte i bord i de kreative opgaver (Opgave 1-9). Til de særligt interesserede følger lidt baggrund om folkeeventyret, hvor du kan blive inspireret til selv at fortolke eventyret, og dernæst får du ideer til at sætte samtale i gang med børnene ud fra jeres fortælleoplevelse.

A. Kreative opgaver

Børnene behøver ikke intellektuelt at forstå forestillingen. Forestillingen virker i sig selv og påvirker dem følelsesmæssigt og måske også sjæleligt. Men det kan være godt at efterbearbejde forestillingen ved at omforme den med sine hænder. På den måde bliver børnene medfortællere af historien, og den voksne kan hjælpe børnene med at fordøje historien og dens følelsesmæssige dilemmaer ved at følge deres spontane snak om historien, mens de arbejder med hænderne. Vælg en eller flere af de kreative opgaver.

I Hjallesø Kirke klippe-klistrede elever fra 0. – 2. klasse duer i sognegården. De klippede en due ud i pap, tegnede eller klistrede vinger og øjne på, og satte duen på snor med perler på. Bagefter hjalp børnene deres due med at flyve hele vejen over i kirken, hvor duerne blev hængt på en stor gren, som graveren netop havde fældet på kirkegården.

Opgave 1: Den hvide due

Den hvide due er central i Askepots historie. Det er duen, som hjælper Askepot med at få fuglene ind i køkkenet og samle ærter op af asken. Og det er duen, som hjælper Askepot med at få de kjoler og sko, som hun skal bruge for at kunne stråle som den dejlige pige, hun i virkeligheden er. Ligesom duen afslører de to falske brude.

Hvordan kan hvert barn lave en hvid due? Mulighederne er mange.

Den billigste løsning er nok at klippe duer ud i pap, gerne i flere farver, og sætte dem på snor i rækker med flere duer under hinanden og med hvide perler ind imellem på snorene. I kan lave en "duevæg", hænge dem i vinduet, eller hænge dem på en stor gren, der ligner træet på Askepots mors grav.

Her er et par forslag, der kræver lidt mere.

Opgave 1 A: Hængende lerduer

Duerne udstikkes i selvhærdende ler. For at skabe mønster i leret rulles en blonde eller papir med hulmønster hen over og trækkes af igen. Lav hul til at trække et bånd igennem til ophæng. Maler man dem ikke, vil de fremstå som råhvide. Find en måde at udstille fuglene på.

Opgave 1 B: Stående, morsomme duer

Køb ståltrådstænger og silk clay og lav stående duer. Med dit valg af farve af silk clay og andre materialer bestemmer du det fælles udtryk. Skal duerne mestendels fremstå hvide? Eller vil I hellere lave dem i hvide og blå nuancer? Eller skal de have lov at være i alle farver og fremstå mangfoldige på den måde?

Find en måde at udstille duerne på, så de fremstår som et samlet hele. Måske kan de samles på et bølgende stykke himmelblåt stof. Skal de udstilles i kirkerummet, kan de måske samle sig om dødefonden, som om det var et fuglebad?

Opgave 1 C: Due-småkager til udstillingsfernisering

Bag småkager til ferniseringen formet som duer.

Dueopskrift:

Min mor har været adskillige forsøg igennem med opskrifter, hvid glassur eller drys med hvid perlesukker. De fineste småkager blev disse, som måske er lidt tørre i smagen, men som til gengæld holder duens form meget fint. Undgå hævemiddel, som gør formen ukendelig. Og hvid glassur, perlesukker eller sølvsukkerkugler (øjne) dækker over småkagernes fine mønster.

I skal bruge til 120 duesmåkager:

400g hvedemel, 200 g. smør, 100 g. flormelis, 1 æg.

Sigt alle de tørre ingredienser i en skål. Hak smørret ud heri. Tilsæt æg. Ælt dejen igennem og læg den koldt nogle timer. Dejen rulles nu ud med kageruller og udstikkes med dueform som andre småkager. Bages ved 175-200 grader i 7-8 min. til de er svagt gyldne. Afkøles på bagerist.

Duerne præsenterer sig godt på store bakker med himmelblåt stof.

I Hjallese kirke bages der duesmåkager i menighedsrådshuset efter forestillingen.

1. Klasse fra Kerteminde skole leger med de hvide duer, mens musikeren spiller smukt på fløjten. Børnenes fokus er helt tydeligt på deres egen levende due.

Opgave 1 D: Håndduer til rytmik

I kan også vælge, at de voksne laver håndførte duer, som I kan bruge i rytmik. Når børnene vil flyve med duerne, kommer de selv til at bevæge sig som duer.

Opskrift:

I skal bruge: Hvidt eller cremefarvet silke eller forstof, så der kan klippes fx 25 sæt af 40 x 40 cm og fem voksenduer af 60 x 60 cm. Jo lettere stoffet falder, jo lettere flyver duen. Hvid bukseelastik og en rulle tynd, hvid elastiksnor. Nål, hvid tråd, saks og symaskine.

Klip et stykke tyndt silke eller forstof i en firkant på 40 x 40 cm. Siksak kanterne. Fold den over diagonalt, så du har en trekant. Forestil dig nu, at barnets hånd skal ligge under trekanten, så den lange diagonal går på tværs af håndryggen. Sy nu en ring af bukseelastik på undersiden af trekanten, ca. 13 cm fra diagonalkanten, så barnet kan få sit håndled ind i ringen. Sy igennem begge stykker stof, så trekanten holdes på plads. Sy så en tynd elastiksnor 2 cm fra diagonalkantens midte, så barnet kan få sin langemand ind gennem den som duens hoved. Sy også en hver til de voksne. Her skal stofstykket blot være 60 x 60 cm.

Duens hoved bliver spidsen af barnets langemand, og vingerne bliver stoffet, som ligger ud over de andre strittende fingre. De første gange skal børnene have hjælp med at tage dem på, og de

ligner heller ingenting, når man lige får dem på. De bliver først til levende duer, når børnene begynder at bevæge dem og bruge deres fantasi.

Her er de voksne vigtige som inspiratorer. Tænk på hvordan en due flyver og basker, sådan lidt nervøst og forvirret, andre gange svævende majestætisk og roligt. Lad børnene flyve efter en voksen i en lang række. I leger nu kongens efterfølger. Måske træder den voksne førerdue op på en lille skammel og springer ned igen? Måske kravler den voksne under et bord eller langs en lang bæk? Måske er der andre spændende ting at kravle op på i rummet? Eller alle duer sætter sig i et vindue og kigger ud på legepladsen? Eller alle duer sætter sig og samler ærter op til Askepot? Eller lægger sig ned for at sove. Eller finder et sted at sætte sig som i en trækrone? Eller sætter sig på barnets anden løftede hånd? Pludselig begynder de alle at kurre som duer? Hugger med hovederne fra side til side?

Tænk på at variere tempo og niveau (er I oppe, i mellemniveauet eller nede på gulvet?) og at inddrage stemmen. Sæt gerne noget stille, meditativt musik på imens. Eller måske kan I ved fælles hjælp huske sangen fra forestillingen?

Til slut siger barnet tak for legen til duen, ær den forsigtigt og lægger den tilbage ned i dueslaget alias en fin papkasse, som duerne sover i. Måske limer du noget, flot, skinnende, hvidt stof om en papæske.

Her leger I den blide og mere indadvendte side frem i børnene, I arbejder med fordybelse, og prøv at iagttage, om ikke drengene nyder det lige så meget som pigerne.

Håndduen set fra oven.

Håndduen set nede fra med de to elastikker.

[Se video med håndduer her](#)

Opgave 2: Askepots mors gravsted

Hvordan kan I i fælleskab skabe Askepots mors smukke gravsted? Snak først lidt med børnene om, hvordan de ser det for sig? Måske ønsker børnene at pynte gravstedet med mere end blomster?

I eller jeres kolleger har ofte før lavet blomster med børnene. Af silkepapir, perler, karton og piberensere, pyntet med pailletter og glimmer... Hvordan vil I lave grunden af gravstedet? Af papmache, som I maler eller lægger jordfarvet stof hen over? Hvordan vil I sætte børnenes blomster fast på gravstedet? Og hvordan kan nogle af børnene lave et kors sammen? Og måske en gravsten? Skal der stå noget på gravstenen?

Når I har lavet gravstedet færdigt og holder fernisering i klassen eller på stuen, kan I sætte jer i en rundkreds. Den voksne får måske børnene til at snakke lidt om processen. Og om børnene selv har været på et gravsted? Eller selv har lavet et gravsted til en død fugl etc. Måske snakker I om at miste.

Den voksne kan bede alle rejse sig. Nu sætter dem sig ned, som har mistet en forælder. Så sætter de sig ned, som har mistet en søskende. En bedsteforældre. Et andet familiemedlem. En ven. En nabo. Så sætter de sig ned, som har mistet en hund. En kat. Et andet kæledyr. Se om den voksne kan hjælpe alle med at finde noget, de har mistet, så alle til sidst sidder ned sammen. Det kan også være, man er flyttet og har mistet et sted, man var rigtig glad for at bo. Eller man har mistet, at mor og far bor sammen.

Nu tager den voksne en lanterne frem af en slags. Måske har I allerede pyntet den sammen? Et barn hjælper med at tænde lanternen, mens en voksen lidt højtideligt siger noget i retning af: "Nu tænder vi dette lys for alle dem, som vi har mistet". Tag nu en runde, hvor hvert barn må sige navnet på en person, eller et kæledyr eller noget andet de har mistet, som de gerne vil have lyset skal brænde for. De voksne deltager naturligvis også. Måske kender I en sang, der passer? Til sidst stiller I lyset på jeres gravsted.

I Højby kirke valgte præsten Carsten Andreasen, at børnene efter forestillingen i mindre grupper skulle beplante Askepots mors grav ude på kirkegården. De tegnede også minituregninger fra forestillingen, som han senere laminerede og satte fast på korset som en lille billedfrise.

Opgave 3: Askepots brev eller tegning til sin mor

Vi hører ikke i fortællingen, hvad der sker fra moren dør til hun er begravet. Snak evt. med børnene om hvad der kan foregå. Måske har nogle oplevet det og kan fortælle de andre om det? Snak om at mange børn i dag skriver et brev eller tegner en tegning, som de lægger ned i kisten til den døde.

Vælg om I vil tegne eller skrive breve.

Hvis Askepot har skrevet et brev til sin mor, hvad kan hun så have skrevet? Hun har nok indledt med "Kære mor,". Hvis børnene selv kan skrive med børnestavning, gør de det. Ellers kan en voksen hjælpe dem. Uanset laver barnet selv en tegning på brevet og tegner en ramme rundt i kanten af papiret, så det fremstår som et samlet kunstværk med tekst og tegning.

Tal med dem om, hvad Askepot måske kunne have lyst til at tegne til moren. Måske et tegning af noget, som skal minde hende om noget godt fra hendes liv på jorden med Askepot?

Find en måde at udstille jeres tegninger og breve. Måske en stor gren, hvor I hænger breve og tegninger op med træklemmer, så andre kan gå rundt og læse og kigge med? Måske er det træet fra Askepos mors grav?

På Munkebjerg skole oplevede eleverne forestillingen i Munkebjerg kirke, efterbearbejdede på skolen og sluttede med at lave en udstilling i kirken, hvor de viste, hvad de havde lavet. Bla. udstillede de deres breve til Askepots mor. Her ses tre af dem.

Opgave 4: Askepots eventyrlige sko

Den tabte sko er også central i eventyret. Hvordan skal Askepots sko pyntes for at beskytte hende mod stedsøstrenes onde blik? Det kan gøres på mange måder, her er et forslag.

Hvert barn skal have en sko med, som de ikke får med hjem igen som sko. Det kan være alle slags sko og i alle størrelser: Gummistøvler, træsko, herresko, pigesandaler... Alle sko er velkomne. I skriver navn under hver sko. I sprøjter alle sko samme farve, så de er dækkede (nedenunder kan man stadig se barnets navn).

Måske tager I på udflugt og samler ting ind, som I kan bruge til at pynte skoene. Måske tager I til stranden og siger, at Askepot har tabt sin sko her ved stranden. Nu skal de samle ting ind, som er kommet på skoen. Eller I tager i skoven eller parken.

Hjemme pynter de så skoene med de indsamlede materialer. Måske vokser der mos i skoene. Måske er de fyldte med jord, hvor der kan vokse planter eller blomster. Måske skal I vente på, at noget spirer frem?

Det kan også være, at I vælger at give dem øjne og gøre dem til væsener, der kan skræmme stedsøstre væk? Eller måske har I sprøjtet dem hvide, og nu laver børnene dem til duer med hvide fjer og øjne.

Udstil jeres sko

Find en måde at udstille dem samlet på. Måske på nogle kasser i forskellige størrelser og med noget ensfarvet stof hen over kasserne. Lad stoffets farve understøtte farverne i skoene, men lad ikke stoffet dominere og tage blikket væk fra skoene. Lav et skilt, hvor I beskriver arbejdsprocessen som en kort fortælling: "Der var engang, da 1. a fra Byskolen drog til stranden...".

Askepots sko i 7 børnehuse

Fotos på næste side af Askepots sko stammer alle fra et fortællekonsulentprojekt, Anette Jahn lavede i Østerdalens syv børnehuse i Svendborg kommune i 2012. De arbejdede ud fra ovenstående opgave, og hvert hus løste opgaven helt forskelligt. Først blev skoene udstillet i børnehuse, siden et andet lokalt sted såsom biblioteket, seniorhuset, posthuset eller den lokale købmand. Og til sidst blev de udstillet på en fælles fernisering, hvor vi afsluttede projektet med at holde Askepot og prinsens bryllupsfest sammen med familierne.

Forfinede eventyrsko fra Skårup Børnehus.

Bakkehuset har klistret med alt hvad der kan glitre eventyrligt. En af stuerne har lavet en fælles kæmpesko (til højre i billedet), og vuggestuegruppen har også været i gang (øverst i billedet).

Gudme børnehus har sprøjtet alle sko gulfarvet og samlet ting i skoven. Skoene er fyldt med jord, grønt mos, grene etc. Dette er fra afslutningsfesterne, så det grønne holder efterhånden ikke så godt mere. De har derfor frisket op med lidt grønne papir-blade.

Hesselager Børnehus omskabte skoene til hvide duer med fjer og øjne. Pædagogerne fortæller, at børnene sang og sang Askepots sang til duen.

Stolt skomagerpige, Emma fra Oure Børnehus.

Opgave 5: Fortælle historien med egne dukker

I kan også lave alle historiens karakterer som dukker, som I hænger op på en stofklædt plade med grupper af samme karakterer. Hvem er med i historien? Hvilket sted i historien vil barnet lave den valgte karakter? Fx er der forskel på Askepot, da hun boede med søstre og levede i asken – og så Askepot på vej op til slottet i fin kjole eller senere igen i brudekjole.

I kan bruge grunddukker fra fx Creativ Company, stofrester, perler, pailletter, garn etc. til at klæde dukkerne på med. Samt pladen.

Hæng dem op, så de til enhver tid kan tages ned. Børnene vil være stolte af, at de skal blive i børnehuset eller fritidsordningen. I begyndelsen bruger I dukkerne i en voksen-styret teaterproces, hvor den voksne fortæller historien i grove træk, mens børnene styrer dukkerne og efterhånden overtager nogle replikker. Det kræver bare et ryddet bord i børnehøjde, som I beklæder med et gulvlangt stykke stof. Enten har I ingen rekvisitter og leger bare, at tingene er der. Eller også sender du børnene ud og lede efter rekvisitter i børnehuset eller fritidsordningen.

Efterhånden kan børnene selv lege bordteater i små grupper, og det er jo skønt, hvis de bruger dukkerne til at fortælle deres egne historier.

Her er en dukke skabt i en workshop med det eventyrlige Violas Værksted fra Odense.

Opgave 6: Askepot og hendes mors sange

Når stedsøstre og stedmoren er for hårde ved Askepot, går hun alene ud i haven for at synge til fuglene. Hun synger de sange, hun så ofte har sunget med sin mor, og det trøster hende og gør hende i bedre humør. Kan I i fællesskab huske melodien? Hvis børnene skal vælge et sted, hvor i kroppen synes de så, at sangen bor?

Favorit-humør-sange

Måske kan I få hjælp af skolens musiklærer, eller børnehaven har en guitarist blandt forældrene? Hvilke sange ville børnene synge, hvis de skulle blive i bedre humør? Find en måde at kåre gruppens 3 favorit- humør-sange.

I skolen kan hvert barn måske skrive en stemmeseddel med tre titler på sange. Sangene skrives nu op på tavlen. De 10 sange, som har fået flest stemmer vælges ud. Resten hviskes ud. Nu tales der varmt for hver enkelt sang. En af dem, som har stemt på hver enkelt af de ti sange, kommer nu op til tavlen og fortæller, hvad der gør dem i godt humør ved den sang. Og hvor i kroppen den sang bor? Nu stemmer klassen igen. Hver elev har 3 stemmer. De tre sange med flest stemmer bliver klassens favoritsange.

I børnehaven må pædagogerne hjælpe børnene lidt mere på gлед, men børnegruppen skal stadig føle, at de selv har været med til at vælge sangene.

I løbet af den næste tid lærer børnene nu de tre sange udenad. "Learning by heart" hedder det på engelsk. I børnehaven kan de dem nok allerede udenad. Det er godt for en gruppe, at man til hver en tid og hvor som helst kan begynde at synge en fælles sang, som spreder godt humør.

Du hvide due, jeg beder dig: Kast dine gaver ned til mig

Anette Jahn

Voice

Du hvi - de du - e, jeg be - der dig: Kast di - ne ga - ver ned til mig. Du

Vo. ⁵

hvi - de du - e, jeg be - der dig: Kast di - ne ga - ver ned ti - il mig.

I Kerteminde kirke synger første klasse Askepots sang til den hvide due, med fagter.

Opgave 7: Askepot eventyret som tegnefortælling

Tegnefortællinger var meget udbredt i Norden tidligere. Måske kender nogle Karens Blixens tegnefortælling om Storken, som er tegnet i Den Afrikanske Farm? Der fortælles og tegnes samtidigt, og når fortællingen er færdig, danner tegningen en figur, som børnene skal gætte.

Den svenske litteraturhistoriker Per Gustavsson har indsamlet nordiske tegnefortællinger og udgivet dem i bogen "Katten og andre tegnefortællinger". Den kan bestilles på nettet og kan varmt anbefales. Børn oplever det som morsomt og magisk, og de kan lynhurtigt selv lære at fortælle historierne. De skal bare høre en historie flere gange og sidde med en voksen og prøve det af i ro og mag.

Desuden kan tegnefortællinger tegnes med en pind i jorden, når I er i skoven eller står og venter på bussen.

På de næste sider finder du Anette Jahns tegnefortælling til Askepots eventyr. Brug den endelig. Rentegnet af Birgitte Flarup.

Askepots sko

Der var engang.. da **Askepots** stedmoder og de to ækle stedsøstre lige var kørt afsted i hestevognen.

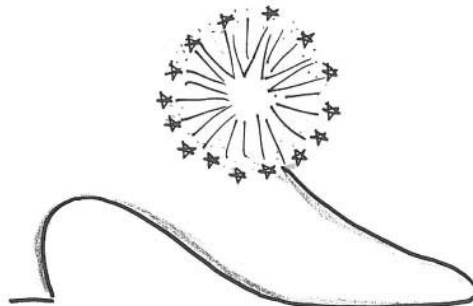
De skulle til Bal oppe på slottet og **Askepot** stod alene tilbage og græd.

Da skyndte **Askepot** sig ned til mors grav og hun sang til duen..

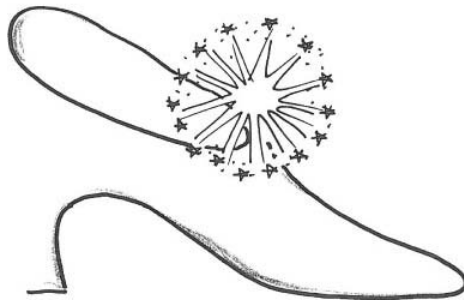
Duen kastede den smukkeste kjole ned og de fineste guldsko. **Askepot** tog det på og løb hele vejen op til Slottet.

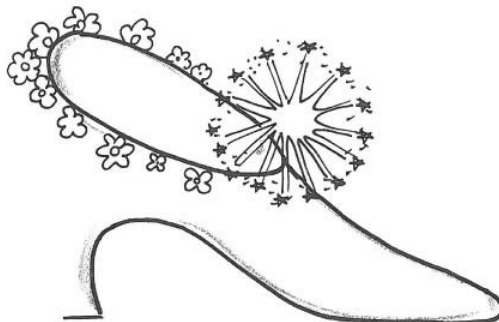
Uden for Slottet så hun det flotteste fyrværkeri

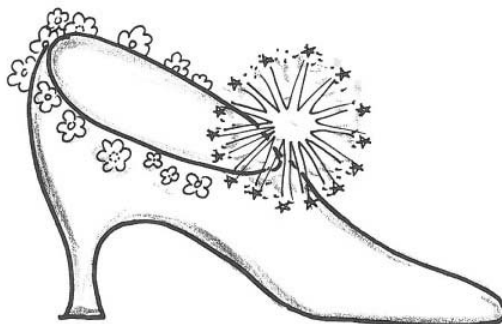
Inde i salen dansede Prinsen
kun med hende. Rundt og rundt.

De dansede forbi de dejligste blomster.
Gule blomster. Lilla blomster. Røde blomster.

Klokken 12 løb hun hjem
Men hvad fandt Prinsen på trappen?

www.malefortaelleteater.dk

Opgave 8: Askepot som teater-sangleg

Her er en nyskrevet teater-sangleg til Askepot. I kan enten bare lære den som sang eller bruge den som teater-sangleg med skuespillere og eventyrslag. Når I begynder at kunne sangen, så kan den voksne vælge at stoppe op mellem versene og bede et barn om at fortælle, hvad der så sker. På denne måde øver de sig i at fortælle korte bidder af en fortælling, og det varer ikke længere, end at deres kammerater vil lytte med.

Du kan læse mere om teater-sanglege i Anette Jahns bog "Eventyrværksted. Lær at fortælle kreativt for børn", som udkom på Dansk Pædagogisk forum i 2018.

<https://www.maalefortaelleteater.dk/bogen-eventyrvaerksted>

Se video med teater-sanglegen:

På videoen er der klip fra en drama-workshop med Måle Fortælleteater efter en forestilling. Her kan du også høre melodien.

<https://www.maalefortaelleteater.dk/askepots-hvide-due>

1.a på Kerteminde skole leger teater-sanglegen i Kerteminde Kirke:

Vers 1

Vers 2

Vers 3 med nøddetræet

Vers 3 duen flyver ind

Vers 4, to onde søstre flyttede ind

Vers 4, Og kaldte pigen Askepot!

Og prinsen dansede kun med hende.

Nu har duen givet Askepot guldslaget på.

Askepot sangleg

Melodi: Han har den hele , vide verden... , Tekst: Karen Rommerdahl og Anette Wilhjelm Jahn 2012

1. Der var engang en dejlig pige. Ja, ja, ja,
Der var engang en dejlig pige. ja, ja, ja
Der var engang en dejlig pige. Ja, ja, ja
Hun var så glad, for alt var godt.

2. Men så blev moren syg og døde. Åh-åh-åh (3x)
Og pigens græd ved hendes grav.

3. Et nøddetræ sprang ud på graven Ja, ja, ja (3x)
I træet sad en due hvid.

4. Men faren fik en anden kone. Åh-åh-åh (3x)
To onde søstre flytted med.

5. De tog nu pigens spejl og kjoler: Åh-åh-åh (3x)
Og kaldte pigens : " Askepot"

6. En dag blev alle inviteret Ja, ja, ja (3x)
til bal på prinsens fine slot.

7. Og søstrene fik nye kjoler, Åh-åh-åh (3x)
men Askepot fik ingenting.

8.Hun kom til bal med hjælp fra duen: ja, ja, ja (3x)
Og fik en kjole på af guld.

9. Og prinsen dansed kun med hende: Ja, ja, ja (3x)
Så: Klokken tolv, løb hun sin vej.

10. Men prinsen fandt en sko på trappen: ja, ja, ja (3x)
"Dén, skoen passer, bliv min brud!"

11. De onde søstre snød og tabte, Ha, ha, ha, (3x)
selv om de hakked hæl og tå.

12. Men Askepot kunne passe skoen: Ja, ja, ja (3x)
Og red til bryllup med sin prins.

Opgave 9: At danse Askepot som "Kongens efterfølger"

I legen "Kongens efterfølger" står børnene på en lang række, og alle efterligner den førstes bevægelser og lyde. Hvis en af de voksne kan slå på tromme og holde en rytme, vil det være fint. Ellers find noget rytmisk musik at sætte på. Først øver I lige med en voksen foran, at den forreste hele tiden laver noget enkelt, som han eller hun gentager hele tiden. Er der lyd på, skal det også gentages rytmisk.

Nu er det en voksen, som fører dem gennem eventyrets gang. Den voksne råber: "Skift!", når den forreste skal løbe ned bagi rækken, så en ny bliver forrest. Og den voksne bestemmer, når det er en ny karakter fra eventyret, I skal danse. Dans hver karakter mange gange. Den voksne kan fx sige, når I skifter karakter:

1. Der var engang, da alt var godt for Askepot. Hun havde både sin far og sin mor, så hun var glad. Vi skal se en glad Askepot!
2. Men så blev moren syg og døde. Askepot var meget ked af det. Vi skal se en ked-af-det-Askepot!
3. En grim stedmoder flyttede ind. En stedmoder!
4. Så ond så Askepots stedsøstre ud.
5. Den hvide due fløj en dag ind i haven.
6. Askepots far var også ked af det. – Hvordan kunne faren se ud?
7. Prinsen satte sig op på sin hest og inviterede til bryllup.
8. Askepot fik en kjole af guld.
9. Stedsøstrene blev ikke inviteret med til festen, de græd og græd.

Kongens efterfølger skal til at gå i gang i Kerteminde kirke.

B. Baggrund til de voksne om eventyret

Askepot er registreret i mere end 3000 forskellige versioner verden over og dermed en af de mest udbredte folkeeventyr i verden. Eventyret er blevet fortalt mundtligt og har vandret fra mund til mund, fra egn til egn og fra kultur til kultur. Og naturligvis er det blevet farvet af de individer, der har fortalt det videre og ikke mindst af de kulturelle sammenhænge, hvor det er blevet fortalt.

Den ældst nedskrevne version, vi kender fra Europa, er nedskrevet af franskmænden Pierre Perreault (1628-1703) i 1697. Og det er den udgave, som Disney valgte at lægge sig tæt op af, da han lavede den tegnefilm, som de fleste danske børn i dag kender.

Men vi har naturligvis også haft en nordisk udgave af Askepot med mindre variationer. Det er den version, som forestillingen bygger på.

Navnet Askepot skulle være ældre end eventyret her i Danmark. Det var førhen navnet på en steddatter, som blev behandlet uværdigt. Det kunne også være navnet på en sinke i huset, som passede ildstedet og sov ved det. Askepot i mandlig udgave blev kaldt Askefis, og HC Andersen blev netop inspireret af de mange Askefis- folkeeventyr, da han skrev Klods-Hans.

Forestillingens fortolkning af folkeeventyret

Askepot eventyret kan fortolkes på mange måder. I 1970'erne var det måske det mest udskældte folkeeventyr i Danmark. Rødstrømpebevægelsen så Askepot som et passivt offer, der intet gjorde for at ændre sin egen livssituation. Nogle rødstrømper mente, at det var direkte skadeligt for små piger at lytte til Askepot. At pigerne gennem eventyret fik formidlet den værdi, at for at være en rigtig pige, så skulle man "holde kæft og være smuk". At pigerne ville vokse op med en forventning om, at de skulle blive passive ofre, der ikke handlede sig ud af uværdige magtrelationer. Ifølge disse rødstrømper skulle Askepot have taget kampen op med de onde stedsøstre ved at lære at handle og tale som dem.

Eventyr i vores tid

Der var gode kønspolitiske grunde til, at man betragtede og forstod Askepoteventyret på den måde i 70'erne. Ser man eventyret med de briller, så er Askepot naturligvis ikke et forbillede, som det er værd at formidle videre til kommende generationer. Absolut ikke.

Men hver tid har sin måde at se folkeeventyrene på. Hver tid trækker nye indsigter ud af eventyrene. Det er derfor nogle eventyr bliver ved med at blive fortalt. Fordi de stadig rummer noget, vi har brug for at høre.

En fortælleteaterforestilling er en kunstnerisk fortolkning. Kunstneren har truffet en række valg. Og denne forestilling har valgt at se eventyret med helt andre briller.

At mindes det gode

Her lægges der vægt på morens død. At moren giver hende en lille gave, lommetørklædet, som skal hjælpe Askepot i sorgen. Tørklædet skal minde Askepot om hendes mor og om morens store kærlighed til hende. Og moren råder hende til at gå ud i haven og synge for fuglene, når hun savner moren. At hun skal synge alle de sange, som de to så ofte har sunget sammen. Igen handler det om at mindes det gode, som Askepot og moren har haft sammen. Det er livsbærende i sig selv. Og så handler det også om at udtrykke sig kreativt, som også er forvandlende og livsstyrkende.

Askepots mor bliver begravet nede i baghaven, så Askepot kan nemt gå ned til graven og græde og "snakke med" sin mor. Hun har et sted at gå hen, hvor sorgen har sin plads. Og hver gang en af hendes tårer falder på graven, så vokser der en ny blomst op, så det snart bliver den smukkeste grav, man har set på egnen der. Det er eventyrets måde at fortælle børnene, at der ligger livsressourcer gemt i sorgen. At den fritløbende tåre kan forvandle sorg til livskræfter. Forestillingen søger hermed med sit billedsprog og eventyrlige univers at give børn mulige svar på spørgsmålet: Hvad stiller man op, når man har mistet én, man holder af? Hvordan går man ind i sorgen, så man kan komme videre med tabet som en del af sin historie?

Morens eller stedsøstrenes blik på Askepot

Forestillingen ser heller ikke Askepot som et passivt kvindeoffer, der kun kommer videre, fordi hun bliver reddet af prinsen. Forestillingen ser hende derimod som meget stærk i sin tro på, at det gode til sidst vil vinde over det onde. Askepot bliver ikke grim som stedsøstre. Hun giver dem ikke igen af samme skuffe. Hun er naturligvis bange for dem. De flytter jo ind og overtager sammen med stedmoren magten i huset. Men moren har også givet hende en gave, der viser sig at være større og stærkere: Nemlig sin kærlighed.

Stedsøstrenes og morens blik på Askepot kommer i konflikt. Man kan sige, at de to forskellige syn på Askepot kommer i indbyrdes konkurrence indeni Askepot. Stedsøstrenes blik ser Askepot som grim, uduelig, til grin, snavset og ikke værd at vise sig med. Hun er symbolsk uren. Og hun har ikke længere en stærk voksen, som kan passe på hende, og derfor bliver hun lagt ned. Morens blik på Askepot er derimod, at Askepot er en dejlig, smuk pige, som det er værd at elske og være sammen med.

Morens tørklæde

Hver gang Askepot rører ved morens lomme-tørklæde, så mindes hun morens kærlighed og styrker sin tro på, at morens blik på hende er det rigtige. Og det samme sker, hver gang hun går ned til graven og græder, og hver gang hun synger deres sange.

Det er en svær kamp, der udspiller sig indeni Askepot: Kampen mellem disse to konkurrerende syn på hende. Derfor er hun nødt til at gå til graven og bede duen om en fin kjole og sko hele tre gange. Det er en udviklingsproces for hende. Hun skal tro mere og mere på sig selv, for at kunne ryste stedsøstrenes blik på hende af sig. Konkret får hun i eventyret balkjoler og fine sko af duen, så hun kan blive så smuk, at prinsen falder for hende. Men på et lidt dybere plan handler det om, at hun skal samle mod til at turde stråle som den dejlige pige, hendes mor vidste, hun var. Og når hun stråler sådan, så vinder hun prinsen og det halve kongerige. Så vinder hun livet.

Forestillingen handler derfor om, at selvom Askepot mister sin elskede mor, så mister hun ikke hendes kærlighed. Forestillingen har valgt kun at spille med en enkelt rekvisit, nemlig den lille brudekjole. Først er den tørklædet, så forvandler den sig til duen og til sidst til brudekjolen. Måske er det moren, som forvandler sig til en due, der kommer tilbage for at hjælpe hende? Det bliver aldrig sagt, for eventyrets symbolsprog virker på et mere følelsesmæssigt plan. Men det er den samme rekvisit, som hver gang repræsenterer morens kærlighed.

Det gode vinder over det onde

Og forestillingen handler også om, at Askepot heller ikke mister de værdier, som moren har givet hende: Nemlig troen på, at det gode til sidst vinder over det onde, og at man derfor skal forsøge at møde andre mennesker ligeværdigt.

Hver tid sin fortolkning. I 70'erne havde kvinder brug for at gøre op med deres historiske offerrolle. I dag er der udbredt fokus på mandlige værdier og på at hjælpe børn til at blive mere udadvendte, aktive og synlige. Måske har vi brug for at høre et eventyr, som værdsætter at børn og voksne også kan være mere indadvendte, søge kontakt med naturen, og møde andre mennesker med en mere blid side?

C. Samtale om eventyret

Sæt en samtale i gang med børnene omkring deres oplevelse af eventyret. Måske kan du bruge nogle af disse spørgsmål – og tilpasse dem alderstrinnet:

Pluk nogle få spørgsmål ud

Hvordan har Askepot det, da hendes mor siger farvel til hende? Hvad er det moren siger til hende? Og hvordan har Askepot det, da moren er død og skal begravnes? Hvordan finder Askepot trøst? Hvordan er det for Askepot at kunne gå ned hver dag til morens grav?

Få dem til at beskrive stedsøstrene. Hvorfor tror børnene, at stedsøstrene har lyst til at være dumme ved Askepot? Hvis de er misundelige på Askepot, hvad er de så misundelige på? Er det fordi de flytter ind i et hus, hvor Askepots føler sig mere hjemme? Eller fordi faren er gladere for Askepot? Eller fordi søstrene ved, at Askepot minder faren om hans første kone? Eller fordi Askepot er pæn? Eller fordi Askepot stråler?

Hvad er det stedsøstrene gør overfor Askepot? Og hvordan har Askepot det så? Hvorfor får hun dem ikke bare til at holde op? Er det fordi hun ikke tør? Er det fordi stedmoren også er hård ved hende? Ligner stedsøstrene deres mor? Er det fordi faren heller ikke hjælper hende? Hvordan hjælper faren Askepot? Tror børnene, at Askepot ville ønske, han ville have hjulpet hende mere? Hvad gør Askepot, når stedmoren og stedsøstrene er for hårde ved hende? Hvordan får hun det, når hun synger? Hvad minder sangen hende om?

Hvem hjælper så Askepot? Hvorfor hjælper havens småfugle Askepot? Hvordan hjælper den hvide due Askepot?

Hvorfor falder prinsen for Askepot? Hvorfor falder han ikke for en af stedsøstrene? Hvem hjælper prinsen til at finde den rette brud?